Casa legal

ACTIVITEITENVERSLAG

Casa legal asbl
58-62, Tanneurs straat - 1000 Bruxelles
info@casalegal.be
Tel+32 (0) 2 880 57 37 +32 (0) 491 87 67 56

INHOUDSOPGAVE

Inleiding 03

2024 in enkele cijfers 04

Het project 05

Ontstaan en geschiedenis 05
Visie en pdrachten 06
Waarden 06
Naar een nieuwe invulling van het beroep van advocaat 07

Overzicht van de activiteiten 2024 08

Diensten voor begunstigden 08
Diensten voor professionals 18
Strategische procesvoering en belangenbehartiging 19

Evaluatie van de sociale impact 22

De kracht van Casa legal 25

Een interdisciplinair team 26
Hybride financiering 29
Een groot en sterk netwerk 31
Belangrijk lobbywerk 32
Casa legal internationaal 33

Vooruitzichten 2025 34

Conclusie 35

Dankwoord 36

Administratieve gegevens 37

INLEIDING

Dit activiteitenverslag geeft een **overzicht van de ontwikkelingen, uitdagingen en successen van 2024.** Het is niet alleen bestemd voor onze leden, partners en donateurs, maar ook voor iedereen die meer wil weten over onze innovatieve aanpak op het vlak van toegang tot justitie. Met dit verslag geven we een overzicht van onze acties, resultaten en perspectieven. Daarnaast belichten we de successen en toekomstige uitdagingen van Casa legal.
In 2024 werkte Casa legal aan de consolidatie van haar interdisciplinaire model, met focus op een sterkere sociaal-juridische dienstverlening, nieuwe strategische partnerschappen en een voortzetting van haar rol als **laboratorium voor sociale innovatie**. Dankzij de uitbreiding van ons team, de integratie van nieuwe vaardigheden en de **oprichting van het Collectif Maison Jaune** (in samenwerking met andere verenigingen) slaagden we erin onze impact te vergroten en onze begunstigden nóg beter te ondersteunen. Dit jaar startten verschillende nieuwe profielen met uiteenlopende expertises in ons team. **Daardoor kunnen we beter inspelen op de toenemende behoeften van ons publiek.**

En dankzij onze erkenning en financiering als **proefproject door het Ministerie van Justitie** is onze institutionele verankering versterkt, wat nieuwe toekomstperspectieven biedt.

Dit verslag biedt niet alleen een analyse van onze werking, maar vormt ook **een basis voor een strategische denkoefening** over de toekomst van Casa legal. Zo kunnen we bepalen op welke domeinen we nog meer moeten inzetten, onze werking verfijnen en de grote toekomstlijnen uitstippelen. In dit verslag leest u hoe Casa legal er alles aan blijft doen om de toegang tot recht te garanderen en blijft bijdragen aan een justitie die getuigt van meer inclusiviteit en solidariteit.

2024 IN ENKELE CIJFERS

EERSTELIJNSONDERSTEUNING

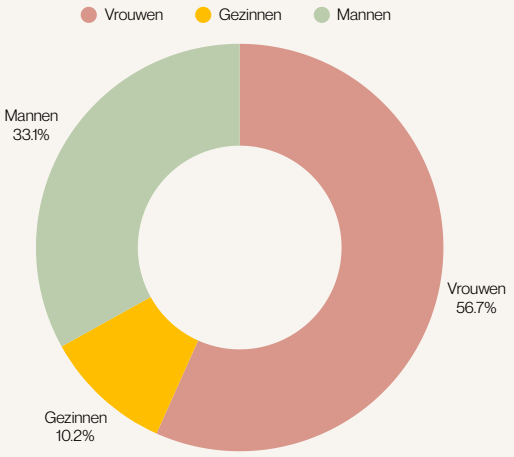

751 personen geholpen in de eerste lijn

31% van deze vrouwen is/was slachtoffer van huiselijk en/of partnergeweld

66 verschillende nationaliteiten

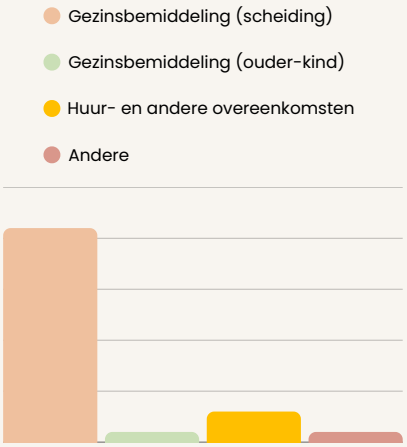

DE HBD

279 BEHANDELDE SITUATIES

160 INTERNE PSYCHOSOCIALE OPVOLGING

100% MULTI-PROBLEMATISCHE SITUATIES
-WAARVAN 50% MULTI-DISCIPLINAIRE SITUATIES-

417 VERBETERINGEN VAN SITUATIES

7 OVERWINNINGEN IN STRATEGISCHE PROCESVOERING
-BIJ 6 RECHTBANKEN-

40 AFGESLOTEN DOSSIERS

BEHOEFTE AAN REPLICATIE

513 personen doorverwezen naar externe diensten

25 aanvragen voor bemiddeling

7 aanvaarde bemiddelingen

45 sessies

OPLEIDINGEN

6 OPLEIDINGEN OVER HUISELIJK GEWELD

1 VERBINDINGSATELIER VAN DE BEROEPEN

ONS TEAM

Uitbreiding van **15 naar 18 medewerkers** in 2024

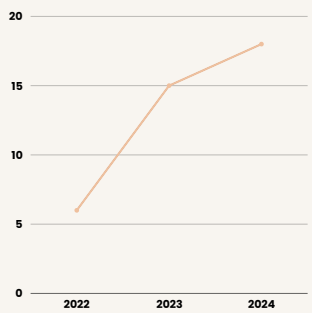

HET PROJECT

ONTSTAAN EN GESCHIEDENIS

Casa legal is de **eerste Belgische vzw die advocaten en andere professionals** op één plaats samenbrengt om begunstigden te verdedigen en sociaal-juridische ondersteuning te bieden volgens een totaalaanpak. Dankzij de **centralisatie** van juridische en sociale vaardigheden (one-stop-shop) kan de rechtzoekende rekenen op een interprofessionele samenwerking.

Casa legal werd opgericht door vier advocates (Katia Melis, Margarita Hernandez-Dispaux, Noémie Segers en Clémentine Ebert) die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en familierecht. Na jaren praktijkervaring kwamen zij tot een gezamenlijke vaststelling :

- **Een sociale behoefte :** veel rechtzoekenden bevinden zich in een kwetsbare situatie met beperkte toegang tot justitie. Door de aanpak van individueel werkende advocaten is het voor deze mensen niet altijd mogelijk om hun rechten correct uit te oefenen.

- **Een maatschappelijke behoefte :** advocaten kampen door hun geïsoleerde werking vaak met overspanning en demotivatie, ondanks het feit dat ze binnen de beleidsterreinen van de vzw vaak overlappen met andere beroepen.

Casa legal wil een positieve verandering teweegbrengen door het beroep van advocaat anders in te vullen, namelijk volgens **een interdisciplinaire aanpak** op maat, die beter aansluit op de behoeften van een **kwetsbare doelgroep.**

Casa legal kijkt naar de begunstigde als geheel om een **totaaloplossing** aan te reiken voor de verschillende sociaal-juridische problemen waarmee de betrokkene geconfronteerd wordt. Als professionals bundelen we de krachten om **op een gecoördineerde manier samen te werken ten dienste van de begunstigde.**

De ambitie van Casa legal is om bepaalde personen, die moeilijkheden ondervinden om hun rechten uit te oefenen, beter te verdedigen en begeleiden, en dit door het beroep van advocaat een nieuwe invulling te geven en te 'ontzuilen'.

Casa legal vzw werkt als een **'medisch centrum'**, maar dan voor juridische, administratieve of relationele kwesties, niet voor medische problemen.

SEPTEMBER 2018 — Casa legal wordt geselecteerd voor het Seeds-project van Coopcity

MEI 2019 — De statuten van de vzw worden officieel neergelegd

OKTOBER 2019 — Caritas-Brabantia brengt 2 maatschappelijke werkers onder bij Casa legal

SEPTEMBER 2020 — De oprichtsters ondertekenen hun eerste arbeidsovereenkomst als werkneemster

OKTOBER 2021 — Casa legal neemt haar eerste interne psychosociale medewerker in dienst

SEPTEMBER 2023 — Het Ministerie van Justitie erkent en financiert Casa legal als proefproject. Het team breidt uit !

SEPTEMBER 2024 — Oprichting van het Collectif Maison Jaune met Le Petit Vélo Jaune en Eenoudergezinnen Thuis

Casa legal en Le Petit Vélo Jaune trekken in hetzelfde

VISIE EN OPDRACHTEN

"Via rechtspleging, belangenbehartiging en sociale en menswetenschappen willen we mensen empoweren en slagkrachtiger maken wanneer ze – individueel of collectief – te maken krijgen met administratieve, juridische, sociale, interpersoonlijke en psychologische problemen"

De opdrachten van de vzw Casa legal zijn de volgende :

1. **Holistische ondersteuning** bieden via juridische diensten en eventueel sociale en/of psychologische begeleiding door de begunstigden op één aangename, lichtrijke, goed geventileerde en ecologisch verantwoorde plek toegang te geven tot een team dat hen bijstaat in hun verdediging.

2. Transversale en coherente oplossingen aanreiken aan de hand van een **interdisciplinaire** aanpak en teamwork.

3. **Alternatieve geschillenbeslechting** aanmoedigen: (mede)bemiddeling en (collaboratieve) onderhandelingen.

4. **Duidelijke en toegankelijke taal** hanteren, zodat de begunstigden zich betrokken voelen tijdens de volledige zoektocht naar een oplossing voor hun problemen.

5. **Opleidingen** aanbieden voor professionals en particulieren, al dan niet in samenwerking met andere beroepscategorieën.

6. Antwoorden op de **basisvragen** die bij onze opdrachten komen kijken.

7. **Innoveren** en het project verankeren in de sociale economie.

8. **Partnerschappen** aangaan met actoren die onze visie delen.

WAARDEN

Respect. Bij Casa legal draait respect vooral om betrokkenheid, actief luisteren en empathie ten aanzien van onze begunstigden, de andere collega's in het team en de betrokken partijen.

Toegankelijkheid. Met 'toegankelijk' bedoelen we enerzijds een fysiek vlot bereikbare locatie voor de begunstigden en anderzijds een betaalbare dienstverlening door transparante en voorspelbare tarieven te hanteren die afgestemd zijn op het inkomen van de begunstigden. Daarnaast garanderen we redelijke reactietermijnen, zijn we laagdrempelig beschikbaar en gebruiken we heldere taal.

Samenwerking. Binnen het team van Casa legal staat samenwerking centraal, ook in het kader van het beheer van de dossiers, wat bevorderlijk is voor de collectieve kennis. Algemene belangen krijgen voorrang op persoonlijke belangen. Doordat we samenwerken, zijn de uitwisselingen tussen de verschillende actoren in de sector ook kwaliteitsvoller.

Engagement. Bij Casa legal worden de professionals gedreven door sterke waarden waaraan ze zich in elke situatie willen houden. Zij stellen hun competenties, professionaliteit en waarden ten dienste van onze gemeenschappelijke visie en het maatschappelijk doel van Casa legal.

Vrijheid. Intellectuele onafhankelijkheid is van essentieel belang bij Casa legal. Dit gaat hand in hand met de autonomie van onze teamleden, maar ook van de begunstigden.

NAAR EEN NIEUWE INVULLING VAN HET BEROEP VAN ADVOCAAT

Casa legal biedt ook een nieuwe invulling van het beroep van advocaat, waarbij we uitgaan van vier basisprincipes :

- **Werknemer van een organisatie in de sociale economie.** Op die manier is de advocaat niet meer gebonden aan economische restricties en kan deze zich volop inzetten voor zinvolle taken, die perfect aansluiten bij de ambities van de nieuwe generaties professionals.

- **Bewaker van een holistische verdediging.** Dit betekent dat er rekening moet worden gehouden met alle aspecten van de begeleide persoon (juridische, sociale, administratieve en psychologische aspecten), om zo een totaaloplossing aan te reiken op maat van de belangen van de begunstigde.

- **Interdisciplinaire coördinator** voor een betere samenwerking tussen verschillende interne en externe (juridische, sociale en medische) diensten.

- **Advocaat 'met de voeten in de klei'.** Een toegankelijke advocaat die niet alleen sterk verweven is met het lokale verenigingsleven, maar ook goede banden heeft met overheidsdiensten, de gezondheidssector en sociale en gerechtelijke diensten. Dankzij deze nabijheid hebben de advocaten meer voeling met de realiteit van de begunstigde en is deze laatste zeker van een doeltreffende samenwerking met alle partijen die betrokken zijn in het begeleidingsproces.

OVERZICHT VAN DE ACTIVITEITEN 2024

1 DIENSTEN VOOR BEGUNSTIGDEN

Casa legal vertrekt steeds vanuit een **juridische kwestie.** Wie bij Casa legal aanklopt om gebruik te maken van onze diensten, moet dus met een **juridische vraag** zitten of zich in een **gerechtelijke procedure** bevinden.

Ons werkingsgebied wordt ook bepaald door onze **expertise** : vreemdelingenrecht, familierecht, jeugdrecht, strafrecht voor sommige slachtoffers, enz.

Werkterreinen

- Familie-en personenrecht
- Jeugdrecht
- Vreemdelingenrecht
- Strafrecht en sociaal strafrecht voor slachtoffers
- Sociaal recht

Stap 1 : de aanvraag

Het eerste contact verloopt vaak telefonisch met onze officemanager **Marie**.

- Aan de hand van een gesprek probeert zij een juist beeld van de situatie te krijgen.
- Zij bepaalt de behoeften en **overloopt** wat Casa legal kan betekenen (sociaal-juridische eerstelijnspermanentie, holistische begeleiding en bemiddeling).
- Als het om een **niet-juridische vraag** gaat of om een vraag die buiten onze bevoegdheden valt, wordt de betrokkene doorverwezen naar een externe advocaat of psychosociale dienst.
- **Als het team te veel werk heeft**, verwijzen we de persoon in kwestie door naar andere geschikte diensten.

Stap 2 : welke dienst(en) voor welke behoefte(n)?

Sociaal-juridische eerstelijnshulp

biedt een eerste advies en initiële oriëntatie

Holistische begeleidingsdienst (HBD)

verleent algemene juridische en sociale begeleiding

Bemiddelingsdienst

stelt alternatieven voor om het conflict via bemiddeling op te lossen

1. SOCIAAL-JURIDISCHE EERSTELIJNSPERMANENTIE

Sinds maart 2023 biedt Casa legal een eerstelijnspermanentie aan. Mensen kunnen er met of zonder afspraak terecht de hele dag op maandag en dinsdag en op donderdagnamiddag **(wekelijks 20 uur beschikbaar).**

Deze eerstelijnspermanentie wordt aangeboden door onze juriste Manuelle.

Voor wie ?

Iedereen kan **gratis** gebruikmaken van deze dienst, die we zo inclusief en **toegankelijk** mogelijk willen maken. Om diezelfde reden bieden we deze eerstelijnshulp op afspraak ook met een **tolk** aan.

Doel van deze eerstelijnshulp :

- **Een eerste sociaal-juridisch advies verlenen** in vreemdelingenrecht, familierecht, jeugdrecht en strafrecht (voor slachtoffers van mensenhandel of huiselijk geweld).
- **Doorverwijzen naar onze tweedelijnsdienst (HBD)** als de situatie onder onze bevoegdheden valt en er in ons team voldoende ruimte is.
- **Doorverwijzen naar de juiste externe diensten** (psychosociale advocaten of diensten) als de situatie niet onder onze bevoegdheden valt of ons team geen ruimte heeft om ze te behandelen.

En in 2024 ?

2024 bevestigde de **cruciale rol** van onze eerstelijnshulp bij het opsporen en oriënteren van complexe situaties.

In totaal werden **751 mensen** door de medewerkers van Casa legal **in eerste lijn geholpen** (in ons kantoor of telefonisch).

Onze eerstelijnsjuriste **Manuelle sprak** 255 **van hen in eigen persoon.**

- **31% voldeed aan de criteria** voor verdere behandeling via de tweedelijnsdienst (HBD). Toch werd slechts 12% van de mensen na een eerste consultatie effectief doorverwezen naar de interne holistische begeleidingsdienst (31 personen). Dat wil niet zeggen dat er geen behoefte was aan verdere behandeling, maar wel dat we over onvoldoende capaciteit beschikken om tegemoet te komen aan de vraag.

- **50% werd doorverwezen** naar advocaten van andere kantoren en/of verenigingen die gespecialiseerd zijn in de behandeling van bepaalde problematieken, omdat hun situatie niet voldeed aan onze criteria of omdat onze agenda's vol zaten.

Belangrijk om te weten is dat niet alle mensen die naar tweedelijnshulp werden doorverwezen, een eerstelijnsconsultatie achter de rug hebben. **47 personen werden na een telefonisch gesprek rechtstreeks doorverwezen naar de holistische begeleidingsdienst.** Mensen die na een telefonische consultatie rechtstreeks werden doorverwezen naar externe diensten, zijn overigens niet in deze statistieken opgenomen (bijvoorbeeld als de situatie een uiterst dringende afspraak met een externe advocaat vereiste of als de persoon ergens anders al eerstelijnsadvies gekregen had).

56% van de mensen met wie er in 2024 een consultatie plaatsvond, was een vrouw. **31,5%** van hen kwam langs voor juridische problemen als gevolg van **huiselijk geweld** tijdens de voorbije zes maanden. Om deze vrouwen een veilig en flexibel kader te bieden, organiseerden we consultaties op afspraak. Zo konden we sneller en langer met hen spreken en hun volledige situatie onderzoeken.

De cijfers van 2024 tonen niet alleen aan hoe groot de vraag is, maar maken ook onze beperkingen duidelijk :

- Heel wat mensen kampen naast een kwetsbare situatie ook met verschillende andere problemen (van juridische, sociale en psychologische aard). In dit geval dringt holistische begeleiding zich op.

- Hoewel onze capaciteit voor ondersteuning beperkt is, willen we niemand achterlaten zonder de minste doorverwijzing.

Het grote aantal vrouwen dat met huiselijk geweld in aanraking komt, bevestigt trouwens het belang van lokale dienstverlening. Alleen zo kan een eerste juridisch advies snel gevolgd worden door meer diepgaande hulp (HBD, partnerverenigingen, opvangstructuren, enz.).

Sociaal-juridische permanentie als springplank

Sociaal-juridische permanentie is een uitstekende manier om snel kwetsbare situaties te herkennen, een eerste vorm van advies te verlenen en eventueel een volledig begeleidingstraject via de HBD voor te stellen of de geschikte externe partners aan te bevelen. De permanentie kadert ook in de opdracht van Casa legal, namelijk **justitie voor iedereen toegankelijker maken.**

2. HOLISTISCHE BEGELEIDINGSDIENST (HBD)

Principes en toepassingsgebied

In 2024 werd Casa legal een **tweetalig project** en vergrootte ze zo haar toegankelijkheid. Deze evolutie speelt in op onze verantwoordelijkheid als **federaal proefproject :** diensten in het **Nederlands** en het **Frans** aanbieden, waarmee we de behoeften van rechtzoekenden in zowel Nederlandstalige als Franstalige procedures invullen.

Interdisciplinaire aanpak

De holistische begeleidingsdienst (HBD) biedt interdisciplinaire bijstand aan mensen die een beroep willen doen op :

- een tussenkomst door **meerdere advocaten**, bijvoorbeeld wanneer een situatie verschillende gerechtelijke acties vereist (bv. op het vlak van vreemdelingenrecht, familie-/jeugdrecht, strafrecht, sociaal recht) ;

- een tussenkomst door **personen uit verschillende beroepscategorieën (advocaten, psychosociale hulpverleners en psychologen)** : om doeltreffend in te spelen op de administratieve of sociale obstakels bij de toegang tot rechten, juridische begeleiding in combinatie met specifieke sociale en administratieve ondersteuning.

Dankzij deze **nauwe samenwerking** is elke begunstigde tijdens de begeleiding zeker van een coherente juridische verdediging en sociale en/of administratieve opvolging.

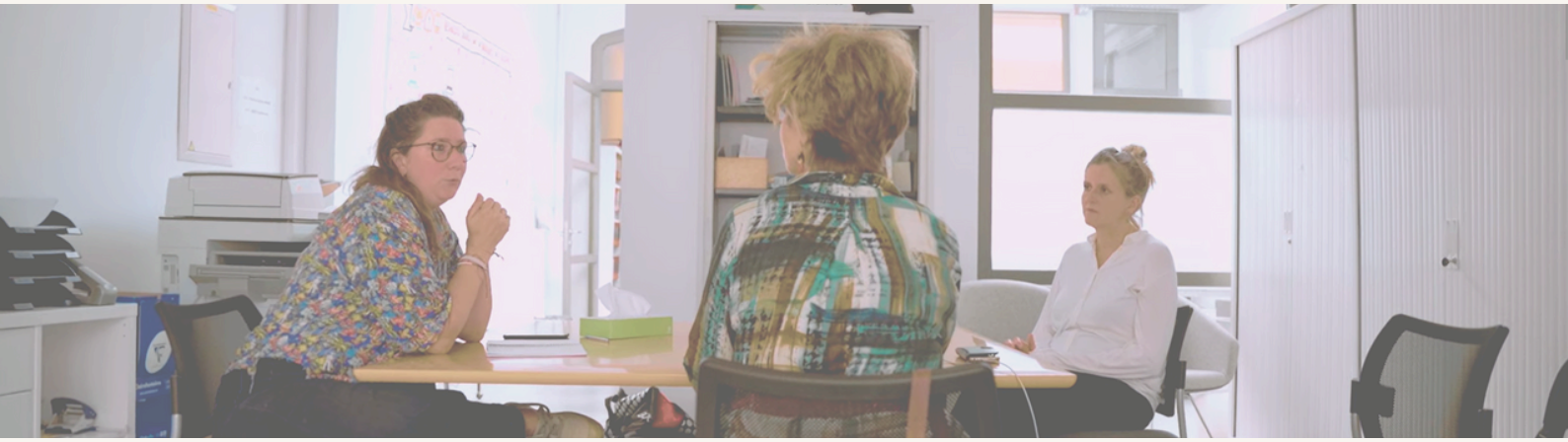

Hieronder vindt u een aantal **voorbeelden van stappen** die we ondernomen hebben in het kader van deze interdisciplinaire ondersteuning :

- Begeleiding bij de verschillende administratieve, politionele en/of gerechtelijke instanties.
- Juridisch advies en bijstand gedurende de volledige gerechtelijke procedure.
- Verdediging in hoven en rechtbanken.
- Ondersteuning bij het verzamelen van de nodige documenten voor gerechtelijke en administratieve procedures.
- Advies en informatie over sociale kwesties zoals huisvesting, sociale rechten, opleiding en alfabetisering.

De advocaten van Casa legal zorgen ervoor dat hun acties coherent afgestemd zijn met die van eventuele externe partijen. Deze laatste kunnen voor de begeleiding van de begunstigden gebruikmaken van onze kantoren.

Sinds februari 2024 werkt Casa legal samen met klinisch psychologe Céline Penneman en bieden we in partnerschap met Brumenta **psychologische consultaties in de eerste lijn** aan. Deze consultaties zijn enkel beschikbaar voor begunstigden van de HBD en bieden **psychologische ondersteuning** als aanvulling op de holistische begeleiding door onze advocaten en maatschappelijk werkers.

Dankzij de steun van Psybru (Brumenta) zijn de begunstigden zeker van **vier uur** consultaties per week. Sinds de effectieve start van de consultaties op 13 mei 2024 maakten 13 **begunstigden** gebruik van dit aanbod. Dit toont het belang van **algemene begeleiding** aan, waarbij er op gecoördineerde wijze rekening wordt gehouden met de juridische, sociale en psychologische aspecten.

Wat levert de HBD concreet op ?

Marie, officemanager van Casa legal, wordt opgebeld door een maatschappelijk werker van een Brussels ziekenhuis naar aanleiding van de opname van een vrouw na zwaar geweld door haar echtgenoot, die onmiddellijk werd aangehouden.

Doordat de vrouw in kwestie geen verblijfsvergunning heeft, worden haar twee kinderen tijdelijk opgevangen door de familie van de vader.

Casa legal heeft de vrouw als volgt geholpen :

- *Na de tussenkomst door een van onze maatschappelijk werkers kon ze terecht in een familiecentrum van Samusocial.*
- *Dankzij deze opvang verkreeg de advocate in familierecht bij dringende noodzakelijkheid een beschikking die onze begunstigde het exclusieve ouderlijk gezag en het hoofdgezag over haar kinderen toekende.*
- *Samen met ons psychosociale team en de politie is ze haar kinderen gaan ophalen bij haar schoonfamilie.*
- *Een van onze advocates gespecialiseerd in vreemdelingenrecht heeft de nodige stappen ondernomen zodat ze een verblijfsvergunning kreeg. Met succes!*
- *De vrouw diende een verzoek om sociale bijstand in en ging op zoek naar een vaste verblijfplaats.*

Dankzij de holistische opvolging van Casa legal was ze niet alleen zeker van opvang en kon ze haar wettelijke rechten uitoefenen, maar slaagde ze er ook in om haar sociale en gezinssituatie aanzienlijk te verbeteren

Doelgroep : cijfers van de HBD voor 2024

Dit jaar hebben we **279** situaties actief opgevolgd, waarbij het in **80** gevallen om het **eerste contact met een advocaat** ging. Deze cijfers illustreren enerzijds de sleutelrol van Casa legal om personen zonder enige historiek van juridische steun een initiële toegang tot recht te bieden.
Anderzijds tonen ze aan dat er nood is aan betere opvolging.

Dankzij de uitbreiding van ons team in 2023 konden we bepaalde nog openstaande zaken in reeds geopende dossiers afhandelen (voor veel situaties duurt de behandeling langer dan een jaar) en konden we tegelijkertijd nieuwe situaties aanvaarden waarvan de aanvraag in 2024 werd ingediend. Toch kampen we nog altijd met een **beperkte capaciteit.**

Voor 2025 willen we de werklast beter inschatten en zo een beter evenwicht vinden tussen het aantal dossiers dat in de loop van het jaar wordt **geopend en afgesloten.** Zo willen we vermijden dat er in bepaalde periodes geen enkele afspraak plaatsvindt. Dergelijke 'bufferperiodes' mogen enkel dienen om achterstanden in openstaande dossiers weg te werken. Vanuit deze optiek ontwikkelen we op dit moment **specifieke monitoringtools**, die ons hopelijk zullen helpen om deze doelstelling te realiseren.

De begunstigden bevinden zich om meerdere redenen in een kwetsbare situatie :

- 81 personen zijn slachtoffer van geweld (huiselijk geweld, partnergeweld, enz.).
- 74 personen hebben een onzeker of moeilijk migratieproces achter de rug.
- 21 personen kampen met ernstige medische problemen.
- 18 personen zijn dakloos.
- 25 personen kampen met ernstige psychiatrische en/of psychologische stoornissen.
- 3 personen zijn het slachtoffer van mensenhandel.

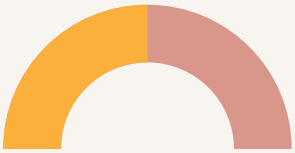

50% van de situaties: twee of meer rechtsgebieden

80 personen hadden vóór hun contact met Casa legal nog nooit een advocaat gesproken

Resultaten en impact van holistische begeleiding (HBD)

128 personen (van de 279) ervaarden dankzij de nauwe begeleiding een **positieve ontwikkeling** (op het vlak van stabiliteit, veiligheid of welzijn).

Op sociaal-economisch vlak konden 60 personen* **(21%) opnieuw aan het werk**, wat de doeltreffendheid van de combinatie van juridische verdediging en sociale begeleiding aantoont.

*Personen die voor de start van de begeleiding al werk hadden, vallen niet onder dit cijfer.

Ter vergelijking : **9%** van de begeleide personen had na de tussenkomst door Casa legal toegang tot **sociale bijstand**.

Om welke veranderingen van situaties gaat het ?

- Verkrijgen van een verblijfsvergunning
- Behoud van het verblijfsrecht na huiselijk geweld
- Scheiding en/of maatregelen voor de kinderen (opvang, ouderlijk gezag, alimentatie ...)
- Indiening van een klacht in aanwezigheid van een advocaat naar aanleiding van huiselijk geweld en/of mensenhandel
- Burgerlijke partijstelling
- Erkenning van het statuut van slachtoffer door een rechtbank
- Verkrijgen van sociale bijstand (bijvoorbeeld via het OCMW) Verkrijgen van noodopvang/een woning

De advocaten van Casa legal sloten in 2024 **40 dossiers** af. In de meeste van deze situaties was er een **positief juridisch resultaat** en kon de **persoon op eigen benen staan**, waardoor het **dossier kon worden afgesloten.** Daardoor kunnen we in 2025 nieuwe begunstigden aanvaarden.

Dit zijn de belangrijkste ontwikkelingen in de dossiers :

- 334 wijzigingen voor dossiers die op 31 december 2024 nog openstaan.
- 83 wijzigingen voor dossiers waarvoor de tussenkomst van Casa legal in de loop van 2024 afliep (afgesloten).

- Ofwel een totaal van **417 grote ontwikkelingen**, wat bewijst dat we de juiste begeleiding op het juiste moment bieden.

Alternatieve geschillenbeslechting en preventieve/niet-contentieuze procedures

Deze interdisciplinaire begeleiding en de tijd die verstrijkt tussen de ontmoeting met de begunstigden en het opbouwen van een wederzijdse vertrouwensrelatie, vormen uitstekende argumenten voor alternatieve geschillenbeslechting en preventieve of niet-contentieuze prestaties. Door de vaste vergoeding, ongeacht de procedure, zijn onze advocates meer geneigd om naar **niet-gerechtelijke oplossingen** te zoeken en een beroep te doen op ons team of andere disciplines.

De advocates van Casa legal proberen bij hun begeleiding waar mogelijk en afgesproken altijd onderhandelingen op te starten. Het kan daarbij gaan om onderhandelingen met **administraties en overheidsinstanties**, maar ook om onderhandelingen in geval van een **familiescheiding**.

In 2024 hebben de advocates van Casa legal 53 **onderhandelingspogingen** opgestart (voornamelijk in familierecht en vreemdelingenrecht). 38,5% van deze onderhandelingen slaagde volledig, 9% gedeeltelijk. Meer dan de helft van de onderhandelingspogingen leidde dus tot een (deels) **positief resultaat**.

Deze niet-gerechtelijke geschillenbeslechting **bespaart tijd voor de begunstigden en geld voor de overheid**. Dit ontlast niet alleen de rechtbanken, maar leidt ook tot eerlijke en duurzame oplossingen.

Door de huidige nomenclatuur van rechtsbijstand (waarmee de vergoeding voor de advocaat wordt bepaald door de ingeleide procedure) wordt alternatieve geschillenbeslechting niet aangemoedigd als er geen of slechts een kleine vergoeding tegenover staat. De nomenclatuur geeft in ieder geval niet weer wat de advocaten tijdens die onderhandelingen hebben gedaan. **Door zich los te maken van het puntensysteem, ontwikkelden de advocates van Casa legal extra manieren voor geschillenbeslechting. Dat zou onmogelijk geweest zijn in een advocatenpraktijk die enkel met de huidige nomenclatuur van rechtsbijstand werkt.**

De HBD, een constant evoluerend model

De HBD gaat uit van het principe dat gerechtelijke begeleiding doeltreffender is wanneer de begunstigden ook op andere vlakken worden ondersteund (huisvesting, gezondheid, opleiding, enz.). **De coördinatie van expertises** (advocaat, maatschappelijk werker, psycholoog en externe diensten) garandeert een **coherente verdediging** op maat van de tijdlijn van elke begunstigde.

In een notendop :

- De interdisciplinaire aanpak **vergroot de kans op een positieve ontwikkeling** dankzij een beter begrip van de uitdagingen en de betere inzet van de middelen.
- De cijfers van 2024 wijzen op de **diversiteit van de profielen** en de verscheidenheid aan problemen (huiselijk geweld, onzekere verblijfssituatie, enz.).
- De HBD vertrekt vanuit een **flexibel kader** dat op elk moment kan worden aangepast aan de specificiteit en complexiteit van de situatie.

Deze geïntegreerde en tweetalige tool werd in 2024 uitgebreid en bewijst het streven van Casa legal om kwetsbare mensen een doeltreffende toegang tot recht te verlenen en waar nodig nieuwe partnerschappen aan te gaan om zo de aanvraag in haar geheel te behandelen.

3. BEMIDDELINGSDIENST

Casa legal lanceerde in september 2023 een bemiddelingsdienst en nam daarvoor twee bemiddelaarsters in dienst (elk als 0,5 VTE). Zij ondersteunen de drie advocates van Casa legal, eveneens erkende bemiddelaarsters. De bemiddelingsdienst werd aangemoedigd bij de historische partners van Casa legal. Ook hebben we inspanningen geleverd om de bemiddeling zo onafhankelijk mogelijk en financieel toegankelijk te maken.

Aangezien de bemiddelingsdienst in september 2023 opgericht werd, was 2024 het eerste volledige jaar dat de dienst actief was.

In 2024 werd de dienst verder gepromoot en ontwikkeld, onder andere via sensibiliseringsacties en prospectie.

Met de opstart van de eerste bemiddelingen kreeg de dienst effectief vorm. Daarnaast hebben we de samenwerking met onze partners en instellingen versterkt. Daardoor konden we de toegankelijkheid van de bemiddeling vergroten en slaagden we erin ons aanbod beter af te stemmen op de behoeften van de rechtzoekenden.

Promotie van bemiddeling

In 2024 bleven we promotie voeren voor onze bemiddelingsdiensten.

We konden voortbouwen op contacten en gesprekken die in 2023 werden opgestart met de Federale Bemiddelingscommissie. Als gevolg daarvan kon Casa legal dit jaar deelnemen aan de Belgische week van de bemiddeling. In dat kader organiseerden we op 11 oktober 2024 een denkgroep over de toegankelijkheid van bemiddeling en over de mogelijkheden van bemiddeling in verschillende talen en voor verschillende culturen.

Daarnaast waren er verschillende ontmoetingen met andere partijen en partners om bemiddeling – en meer bepaald bemiddeling zoals toegepast binnen Casa legal – aan te moedigen. Zo waren er onder andere ontmoetingen met het netwerk van Brusselse bemiddelaars (netwerk van openbare diensten voor bemiddeling bij interpersoonlijke conflicten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest), SDJ (Service des Jeunes), OCMW Sint-Gillis - directie sociale zaken, vzw Free Clinic, Ligue des Famillie, Fédération des Plannings familiaux, Federale Bemiddelingsdienst, vzw SUSA, CAW Brussel, enz.

Aanvragen voor bemiddeling

In 2024 ontvingen we 25 aanvragen voor bemiddeling, voornamelijk voor familiezaken, maar ook voor huur- en andere overeenkomsten. Voor sommige aanvragen was bemiddeling niet mogelijk en werden er andere pistes aangeraden. Voor de andere aanvragen werden er veel bemiddelingen voorgesteld. Deze werden in zeven gevallen aanvaard, waaronder één gerechtelijke bemiddeling. De bemiddelaars organiseerden dit jaar 45 sessies. In 2024 werden er twee bemiddelingsakkoorden gesloten, en eind 2024 werd er een overeenkomstig homologatievonnis uitgesproken.

Het stijgende aantal aanvragen bevestigt de toenemende interesse in bemiddeling. De aanvragen bereiken ons voornamelijk via de officemanager van Casa legal. Zij maakt een belangrijke eerste selectie en biedt bemiddeling aan als mogelijke oplossing. Verder komen er aanvragen binnen via de website van de vereniging en het netwerk van partnerverenigingen. De grote uitdaging blijft echter om bemiddeling effectief toe te passen. Het grootste obstakel zit in het vrijwillige karakter van bemiddeling en het feit dat beide betrokken partijen ermee moeten instemmen. Toch is het niet altijd gemakkelijk om wederzijdse goedkeuring te verkrijgen, waardoor het aantal opgestarte bemiddelingen beperkt blijft.

Daarnaast gaat er veel tijd verloren tussen de initiële vraag en de effectieve opstart van de bemiddeling, wat vaak ten koste gaat van de dynamiek van het proces. Om deze obstakels te overwinnen, blijven we inzetten op sensibilisering en begeleiding. Dat doen we door de betrokken partijen te wijzen op de voordelen van bemiddeling.

Interdisciplinair werk

Interdisciplinair werk staat centraal in de aanpak van Casa legal. In het kader van onze bemiddelingen wijzen we de betrokken partijen systematisch op de mogelijkheid van interne begeleiding, bijvoorbeeld door de psychologe en maatschappelijke werksters.

In 2024 werd er in twee bemiddelingsdossiers een beroep gedaan op deze interdisciplinaire samenwerking. In één geval vroegen de betrokken partijen de tussenkomst van een psychologe, in het andere vroegen ze steun van een maatschappelijk werkster. Dit interdisciplinaire werk heeft als grote voordeel dat sommige complexe situaties uit een impasse gehaald kunnen worden en dat het bemiddelingsproces zelf serener verloopt.

We zien dat de bijdrage van deze professionals in bepaalde gevallen een **constructievere dialoog** mogelijk maakt en bepaalde onderliggende spanningen verlicht. Dit maakt de kans groter dat de betrokken partijen een akkoord bereiken. Deze positieve dynamiek moedigt ons aan om in onze werking nog meer in te zetten op de interdisciplinaire aanpak.

Sociale situatie van de betrokken partijen bij bemiddeling

In 2023 legde Casa legal de toepasbare tarieven voor de begunstigden van bemiddeling vast, waarbij we ons baseerden op de geldende tarieven voor rechtsbijstand.
Van de 14 begunstigden die in 2024 gebruikmaakten van bemiddeling, hadden er 12 recht op rechtsbijstand. Door een beroep te doen op Casa legal, konden ze gratis gebruikmaken van bemiddeling, zonder een aanvraag te moeten indienen bij de rechtbank. Dat bespaart elke partij veel tijd: niet alleen de magistratuur, maar ook de bemiddelaars en de betrokken partijen zelf.

Taal

De bemiddelingen die in 2024 werden opgestart, verliepen alle zeven in het Frans. In zes gevallen was dit ook de taal van de betrokken partijen. Voor één bemiddeling kon (en moest) er voor een Spaanse vertaling worden gekozen, maar de partijen zagen snel af van het proces.
Daardoor verliep elke bemiddeling in het Frans. Toch was er één bemiddeling die integraal in het Spaans en Frans verliep. Het akkoord werd in het Frans opgesteld (met het oog op de homologatie), met een vertaling voor elke partij.

Op basis van de moedertaal van de begunstigden van bemiddeling komen we tot de volgende cijfers :

- Spaans: 5 = 36%
- Frans: 4 = 28%
- Nederlands: 2 = 14%
- Arabisch: 2 = 14%
- Pools: 1 = 7%

Doelstellingen voor 2025

1.Bemiddeling blijven aanmoedigen door nauwere contacten met de verenigingen die samenwerken met de doelgroep van Casa legal en met de bestaande bemiddelingsdiensten in Brussel. Er zou moeten worden nagedacht hoe we de doelgroep kunnen sensibiliseren en hoe we deze sensibilisering kunnen concretiseren.
2.Zoveel mogelijk inzetten op bemiddelingen.
3.Bemiddeling tussen huurders en verhuurders ontwikkelen.
4.De werking en uitdagingen bestuderen van de bemiddelingsdiensten die worden aangeboden door bepaalde verenigingen en overheidsdiensten met dezelfde doelgroep als Casa legal.

2 DIENSTEN VOOR PROFESSIONALS

In 2024 werd de dienstverlening voor professionals verder uitgewerkt om beter in te spelen op de opleidingsbehoeften van professionals en op de gezamenlijke behoefte om de barrières tussen de beroepen te doorbreken. Op die manier willen we de vaardigheden versterken, een beter wederzijds begrip tussen de beroepen creëren en meer openheid ontwikkelen ten aanzien van andere beroepen of onderling verbonden problemen.

Als laboratorium van interdisciplinaire innovatie kunnen professionals via Casa legal gebruikmaken van een unieke dienstverlening. Deze dienstverlening vertrekt vanuit het interne en externe interdisciplinaire model van Casa legal en omvat opleidingen die verstrekt worden door de advocates en maatschappelijk werksters van de vzw in hun expertisedomeinen (vreemdelingenrecht, familierecht, huiselijk geweld, jeugdrecht en toegang tot rechten).

Eigen of mede-georganiseerde opleidingen

In 2024 werden er verschillende opleidingen georganiseerd voor professionals uit de sociale sector, de gezondheidszorg, de politie, de medische wereld en de gerechtelijke sector.

In het kader van het partnerschap met de vzw Droits Quotidiens konden verschillende leden van Casa legal deelnemen aan zes opleidingen over huiselijk geweld.

Casa legal werkte ook mee aan een ochtendsessie van vzw Brusano. Deze begeleidt professionals uit de gezondheidszorg en de sociale sector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze ochtendsessie stond in het teken van een inclusieve werking en de samenwerking tussen de sociale, medische en gerechtelijke sector.

Partnerschap met EVA en verbindingsateliers

Casa legal bleef intens samenwerken met de EVA-sectie van PolBru. Deze samenwerking werd in 2021 opgestart en omvat opleidingen voor politieagenten over huiselijk geweld.

Daarnaast vonden er verbindingsateliers plaats. Deze workshops worden één à twee keer per jaar georganiseerd en focussen op het doorbreken van de barrières tussen de beroepen. De verbindingsateliers blijven groeien in omvang en zijn altijd een groot succes.

Tijdens deze ontmoetingen, die gezamenlijk georganiseerd worden door Casa legal en de EVA-sectie van PolBru, kunnen professionals met soms uiteenlopende perspectieven met elkaar in gesprek gaan. Ze vergroten de wederzijdse kennis over een bepaald probleem, bieden de kans om dieper in te gaan op bevindingen die in andere contexten worden gedeeld, en leiden tot nieuwe synergieën, om zo op constructieve wijze vooruitgang te boeken.

In 2024 vond er een workshop plaats over het volgende thema: “Hoe mythes onze perceptie en ons beeld van slachtoffers van seksueel geweld bepalen”.

Een vijftigtal professionals en medewerkers van verenigingen, universiteiten, justitie (parket, advocaten), overheidsdiensten en de gezondheidszorg spraken samen over deze problematiek.

3 STRATEGISCHE PROCESVOERING EN BELANGENBEHARTIGING

Een van de opdrachten van Casa legal is om in het kader van de opdrachten van haar leden principiële kwesties aan te kaarten.

De advocates van Casa legal moeten in hun werking regelmatig principekwesties aankaarten waarmee een oplossing kan worden gevonden voor een juridisch probleem, ook als dit probleem buiten het dossier in kwestie valt. Daardoor besteden ze een aanzienlijk deel van hun werk aan 'metareflectie' en leveren ze op hun eigen manier en met hun eigen vaardigheden een bijdrage aan de maatschappelijke en klimatologische transitie en aan de bevordering van de mensenrechten.

***Familierechtbank* - voorkeursbehandeling bij de toewijzing van de woning en echtscheiding als gevolg van partnergeweld**

In een zaak rond partnergeweld gaf de familierechter onze begunstigde voorrang bij de toewijzing van de gezinswoning, ten nadele van haar gewelddadige echtgenoot. Hoewel het in eerste instantie om een voorlopige beslissing ging, was het een opmerkelijke beslissing aangezien er op dit vlak nog maar weinig rechtspraak bestaat.

Bij de definitieve uitspraak over de echtscheiding baseerde de rechter zich op artikel 229, eerste lid van het Burgerlijk Wetboek (onherstelbare ontwrichting als gevolg van geweld) en niet op artikel 229, tweede lid (waarbij een wettelijke wachtperiode zou worden opgelegd), zoals gevraagd door de tegenpartij.

Deze zaak vormt een principedossier. Het is een grote stap vooruit omdat ze expliciet de impact erkent van partnergeweld op de toekenning van de woning en op de uitspraak van de scheiding, en op die manier meer bescherming biedt voor de slachtoffers.

***Dienst Vreemdelingenzaken en Raad voor Vreemdelingenbetwistingen* - Regularisatie van uiterst kwetsbare personen**

In 2024 waren er verschillende beslissingen tot regularisatie van uiterst kwetsbare personen. Deze beslissingen vormen een grote erkenning voor de behoefte aan bescherming van deze kwetsbare personen. Zo kende de Dienst Vreemdelingenzaken een verblijfsvergunning toe aan een man die sinds 2000 in België verblijft maar al jaren in een psychiatrisch centrum zit wegens ernstige mentale problemen. Zijn vorige verblijfsaanvragen werden steevast geweigerd. Deze beslissing wijst op de mogelijkheid om in regularisatieprocedures rekening te houden met de specifieke behoeften van personen met psychiatrische problemen, hoewel deze mogelijkheid maar zelden wordt benut.

Ook was er het geval van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, die een verblijfsvergunning verleende aan een oudere Algerijnse vrouw zonder enige middelen en weduwe van een man met verblijfplaats in België. Alhoewel ze nog maar zeer recent in België verbleef, werd haar extreem precaire situatie als voldoende ernstig beschouwd. Deze beslissingen bevestigen een evolutie waarbij er bij het onderzoek voor een verblijfsvergunning rekening wordt gehouden met de kwetsbaarheid van de betrokkene. Dat betekent dat de meest kwetsbare personen beter beschermd worden.

***Dienst Vreemdelingenzaken* - Erkenning van psychologisch geweld voor het behoud van het verblijfsrecht**

In 2024 verlengde de Dienst Vreemdelingenzaken het recht op verblijf van een vrouw die het slachtoffer was van partnergeweld, terwijl er in haar aanvraag enkel sprake was van psychologisch geweld - een motief dat zelden door de overheid wordt erkend. Deze beslissing steunde op artikel 4quater, §4, 4° van de vreemdelingenwet en vormt een grote stap vooruit in de bescherming van vrouwen die voor hun verblijfsvergunning afhankelijk zijn van hun gewelddadige partner. Hoewel de Dienst Vreemdelingenzaken zijn positieve beslissingen niet motiveert, kan deze impliciete erkenning van psychologisch geweld ertoe leiden dat er meer rekening wordt gehouden met zulke situaties en versterkt ze de rechten van de slachtoffers van dit type geweld.

***Arbeidsrechtbank en Dienst Vreemdelingenzaken* - Psychologisch geweld - Verblijfsvergunning en gedeeltelijke erkenning van de Istanbul-Conventie**

In 2024 zette Casa legal een belangrijke stap in een zaak over vreemdelingenrecht met een slachtoffer van (voornamelijk psychologisch) huiselijk geweld. Anders dan meestal het geval is, werd er geen procedure voor gezinshereniging ingediend omdat de begunstigde weigerde om haar kind te laten erkennen door zijn gewelddadige vader. Daardoor dreigde de zaak een administratief kluwen te worden. Ondanks deze moeilijkheden werd er een aanvraag voor een verblijf om humanitaire redenen (art. 9bis) ingediend en werd het verblijf toegekend. Gezien de moeilijke bewijskracht van psychologisch geweld is dit een belangrijke stap.

Tegelijkertijd vroeg Casa legal sociale bijstand aan omdat de begunstigde gezien de geboorte van haar kind in België het land niet kon verlaten en door de lopende procedure 9bis, verwijzend naar de Istanbul-Conventie. Hoewel de arbeidsrechtbank in haar uitspraak niet expliciet rekening hield met de bepalingen van de conventie - een van de toekomstige juridische strijdpunten van Casa legal - erkende ze wel de impact van het geleden geweld en meende ze dat de Dienst Vreemdelingenzaken er in de procedure 9bis rekening mee moest houden. Als gevolg van deze uitspraak werd er sociale bijstand toegekend. Dit is een grote overwinning in de erkenning van psychologisch geweld en maakt de weg vrij voor aangepaste rechtspraak voor slachtoffers van huiselijk geweld in het vreemdelingenrecht en sociaal recht.

***Grondwettelijk Hof* - Prejudiciële vraag - Referentieadres en Europese burgers zonder vaste verblijfplaat**

In 2024 moest het Grondwettelijk Hof zich buigen over een zaak omtrent de toegang tot een referentieadres voor een Pool zonder vaste verblijfplaats. De arbeidsrechtbank stelde een prejudiciële vraag over de mate waarin de Belgische wetgeving compatibel is met het gelijkheids- en non-discriminatiebeginsel, aangezien dakloze Europese burgers zonder verblijfsvergunning geen gebruik kunnen maken van een referentie-adres. De zaak kwam voor in november 2024 en leidde tot principiële vragen over de manier waarop de toekenningscriteria voor zo'n adres worden geïnterpreteerd en over de mate waarin de basisrechten van Europese burgers in kwetsbare situaties worden beschermd. Het Grondwettelijk Hof was echter van mening dat de prejudiciële vraag niet moest worden beantwoord aangezien artikel 57 van de OCMW-wet - de vraag had geen betrekking op dit artikel - bepaalt dat sociale bijstand, en bijgevolg de toegang tot een referentieadres, enkel verleend moet worden aan personen met een verblijfsvergunning. EU-burgers zonder verblijfsvergunning blijven dus uitgesloten van deze mogelijkheid. De arbeidsrechtbank zal de procedure in 2025 voortzetten.

***Arbeidsrechtbank* - Definitieve schrapping en verblijfsrecht - Eerste gerechtelijke erkenning van het recht op sociale bijstand**

In 2024 verkreeg Casa legal een unieke beslissing voor de arbeidsrechtbank in een principezaak over een man die op 9-jarige leeftijd in België aangekomen was en een C-kaart bezat, maar in 2016 definitief werd geschrapt na verschillende opeenvolgende schrappingen als gevolg van zijn moeilijke levensloop. Hoewel hij zijn hele leven in België had gewoond, kon hij door het gebrek aan een wettelijk verblijf geen aanspraak maken op sociale rechten en had hij enkel recht op dringende medische hulp.

Casa legal verzamelde alle mogelijke bewijzen om aan te tonen dat hij zijn hele leven in België had gewoond en diende een nieuwe aanvraag in bij de Dienst Vreemdelingenzaken. Op basis daarvan pleitte Casa legal voor de arbeidsrechtbank dat de persoon in kwestie het recht had om in België te verblijven aangezien het recht op verblijf losstaat van het al dan niet bezitten van een verblijfsvergunning. De rechter volgde deze argumentatie - een absolute primeur - en erkende zo zijn recht op sociale bijstand. Dit maakt de weg vrij voor een betere bescherming van geschrapte personen, die zich vaak in een administratief vacuüm bevinden.

***Hof van beroep* - Mensenhandel - Herkwalificatie en toegang tot onbeperkt verblijf**

De procureur-generaal heeft de feiten in beroep anders gekwalificeerd, waardoor de man in kwestie als slachtoffer van mensenhandel een onbeperkte verblijfsvergunning kreeg. Deze beslissing werd mogelijk gemaakt door de bewijzen die aan het dossier werden toegevoegd en vormt een grote stap in de erkenning van het statuut als slachtoffer van mensenhandel.

De grote uitdaging schuilt in de trend om de inbreuk op mensenhandel te minimaliseren, waardoor de feiten soms als economische uitbuiting worden beschouwd. Deze beslissing kan als referentie dienen voor andere personen die met dezelfde obstakels worden geconfronteerd. Dit biedt de slachtoffers meer rechten en een betere toegang tot wettelijke bescherming.

***Correctionele rechtbank* – Herkwalificatie van partnergeweld – Erkenning van de systematische impact van partnergeweld**

In 2024 verkreeg Casa legal een belangrijke herkwalificatie in twee zaken van partnergeweld, een belangrijke stap in de erkenning van de systematische dimensie van dit gegeven. Initieel beoordeelde het parket dat de slagen en verwondingen tot een ongeschiktheid van minder dan vier maanden hadden geleid. Zo minimaliseerde het de ernst van het geleden geweld. Deze kwalificatie had echter grote gevolgen op de strafmaat en op de erkenning van de schade voor de slachtoffers.

Op zowel juridisch als sociaal vlak werd er veel werk verricht. **Enerzijds** konden we dankzij de begeleiding door onze maatschappelijk werkster de impact van het geweld op het slachtoffer en haar omgeving in kaart brengen, schakelden we gespecialiseerde diensten in en verzamelden we medische attesten en verslagen. **Anderzijds** wees de juridische analyse op lacunes in de manier waarop het partnergeweld in aanmerking werd genomen. Dat leidde tot een herkwalificatie, rekening houdend met de gevolgen voor het slachtoffer, naast de onmiddellijke fysieke ongeschiktheid. Twee medische expertises wezen op een ongeschiktheid van meer dan vier maanden, wat onze stelling kracht bijzette.

Deze principezaken wijzen op een fundamenteel probleem, namelijk de trend om de ernst van vrouwengeweld te onderschatten door het te herleiden tot alleenstaande gevallen, terwijl het vaak deel uitmaakt van dominant en controlerend gedrag.

Casa legal nam ook deel aan een aantal initiatieven tegen vrouwengeweld. Denk bijvoorbeeld aan het gesprek dat op 26 september 2024 plaatsvond in Namen over het toekomstige Franstalige plan om vrouwengeweld te bestrijden. Deze gespreksdag werd gezamenlijk georganiseerd door Wallonië, de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) en de Federatie Wallonië-Brussel en bracht slachtoffervereningingen samen om de belangrijkste doelstellingen en acties van het volgende plan voor 2025-2029 te bepalen. De bijdrage van Casa legal was toegespitst op de bescherming van kinderen die blootgesteld worden aan partnergeweld en wees op de huidige lacunes en mogelijkheden om hun rechten te verbeteren.

EVALUATIE VAN DE SOCIALE IMPACT

In 2025 sloeg Casa legal de handen in elkaar met de vzw SAW-B voor een eerste **evaluatie van haar sociale impact.** Hiermee wilden we op nauwgezette en participatieve manier de toegevoegde waarde van holistische begeleiding (juridisch, sociaal en soms psychologisch) meten bij ons publiek, alsook de invloed van deze aanpak op het werk van onze partners.

De onderstaande tekst is een samenvatting uit het volledige evaluatieverslag van de sociale impact, met daarin analyses, cijfers en meer gedetailleerde getuigenissen. Het verslag wordt integraal ter beschikking gesteld van onze partners en andere geïnteresseerden.

METHODOLOGIE

Initiële diagnose en gezamenlijke ontwikkeling

Tijdens een aantal voorafgaande werkvergaderingen met het team en met partners hebben we eerst vastgelegd welke **vragen zeker niet mochten ontbreken in de evaluatie**.

CENTRALE VRAAG

"Wat is de meerwaarde van het model van holistische en interdisciplinaire begeleiding, zoals het wordt ontwikkeld door Casa legal, en welke impact heeft dit model op de begunstigden en de andere betrokken partijen bij de begeleiding?"

Vervolgens stelden we **samen** met SAW-B de tools op voor het verzamelen van de gegevens (online vragenlijsten en scripts) om zeker te zijn dat we de juiste vragen zouden stellen en dat deze goed zouden aansluiten bij de realiteit.

Gegevensverzameling

- We stuurden een **vragenlijst** naar 220 partnerverenigingen (sociale diensten, verenigingen, overheidsdiensten …). In totaal ontvingen we 58 antwoorden, waarvan 40 gebruikt konden worden voor de analyse.
- **Semigestructureerde interviews** met zes begunstigden van de holistische begeleidingsdienst (HBD).
- De geselecteerde aanpak had zowel een kwantitatief doel (profiel van de respondenten, samenwerkingstype en -frequentie) als een **kwalitatief** doel (ervaring, verandering van de werking, enz.).

Analyse en weergave

- De verzamelde gegevens werden onderworpen aan een dubbele analyse:
  - Kwantitatief: beschrijvende statistieken en variabelenkruisingen (bv. anciënniteit van de samenwerking en activiteitensector).
  - Kwalitatief: diepgaande thematische analyse van de getuigenissen van de partners en begunstigden.

- Voordat het verslag uiteindelijk werd opgesteld, werden de eerste resultaten ter validatie en aanvulling gedeeld met Casa legal en SAW-B.

BELANGRIJKSTE LESSEN

1. Een sterke erkenning van de meerwaarde van het Casa legal-model

- **85%** van de ondervraagde partners is van mening dat de begeleiding door Casa legal een duidelijke meerwaarde biedt in vergelijking met het bestaande aanbod.

- Als belangrijkste elementen wordt verwezen naar de **verbeterde toegang** tot recht voor kwetsbare mensen (huiselijk geweld, moeilijke migratieprocessen, enz.) en de **coördinatie** van het juridische en psychosociale luik.

2. Duidelijke impact op de professionele werking

- **48%** van de partners verklaart dat ze door de 'holistische' aanpak van Casa legal (bemiddeling, actief luisteren en teamwerk) een ander beeld hebben gekregen van het beroep van advocaat.

- Meer dan een derde geeft aan de **eigen werking te hebben aangepast** en meer in te zetten op een interdisciplinaire aanpak, meer samen te werken en de vaardigheden van de partners te versterken.

3. Meer autonomie en zelfvertrouwen voor de begunstigden

- Tijdens de gesprekken met zes begunstigden komen drie zaken duidelijk naar voren: een **beter begrip** van hun rechten en procedures, **meer vertrouwen** in justitie en een aanzienlijke vermindering van stress.

- De allesomvattende begeleiding (advocaat + maatschappelijk werker) helpt bij het regelen van aanverwante problemen (huisvesting, verblijfsvergunning, geweld, enz.) en **versterkt het zelfvertrouwen** van de begeleide personen.

4. Mogelijke verbeteringen

- Ondanks de tevredenheid die uit de evaluatie blijkt, wijst deze ook op de noodzaak van een **grotere opvangcapaciteit** en kortere wachttijden voor nieuwe dossiers, zeker voor vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

- Daarnaast vragen de begunstigden ook **regelmatigere updates** over de voortgang van hun dossiers en een begrijpelijke uitleg van juridische termen.

VOORUITZICHTEN

- **Consolidatie van de evaluatiepraktijken**

De samenwerking met SAW-B voortzetten en aanscherpen. Zo willen we **op korte termijn** werken aan een systematische evaluatie van onze dienstverlening door de begunstigden, bijvoorbeeld via korte, eenvoudige tevredenheidsenquêtes over de sociaal-juridische eerstelijnshulp en exitgesprekken met de begunstigden aan het einde van hun opvolging. **Op lange termijn** willen we een grootschalige impactanalyse over meerdere jaren uitvoeren. Deze doelstelling valt onder het 'Scala legal'-project, waar we op dit moment in partnerschap met verschillende onderzoekscentra van de ULB en UCL aan werken.

- **Reflectie over de toegankelijkheid en de beperkingen van de begeleiding**

Een grondig denkproces opstarten over onze interne organisatie (coördinatie, toelatingsvoorwaarden en opvolging van de prioriteiten) en over de beperkingen van een holistische behandeling (tijdlijn en personeel).

- **Zoektocht naar nieuwe financieringsbronnen om onze dienstverlening uit te breiden**

Onze subsidies en financiële partnerschappen (openbaar en privé) diversifiëren om zo in te spelen op de groeiende vraag en het team te versterken. Op die manier zouden we op termijn een **nóg bredere begeleiding** kunnen aanbieden.

- **Noodzaak om het model te kopiëren**

De uitrol van gelijkaardige structuren in andere regio's bevorderen, bijvoorbeeld door het **delen van goede praktijken**, de uitwisseling van ervaringen en de oprichting van netwerken, om op die manier samen de sociale innovatie uit te dragen en de effectieve toegang tot rechten te verbeteren.

- **Versterking van belangenbehartiging**

De onderzoeksresultaten aanwenden om de overheid en de actoren op het terrein bewust te maken van het nut van een **interdisciplinair model** dat toegang tot recht en psychosociale opvolging met elkaar verbindt.

- **Steun voor sociale innovatie**

Onze conclusies delen met andere Belgische en internationale organisaties om op die manier ons **netwerk** uit te breiden en gelijkaardige initiatieven aan te moedigen.

Tot slot benadrukt deze evaluatie door Casa legal en SAW-B de **positieve impact** van de combinatie van juridische verdediging en psychosociale begeleiding op maat van de realiteit van de personen in kwestie. Daarnaast versterkt ze het belang om **stil te staan bij de rol van de advocaat** en bij de juridische praktijken, door deze als onderdeel te zien van een **solidair ecosysteem** dat als doel heeft om iedereen een betere toegang tot recht te bieden.

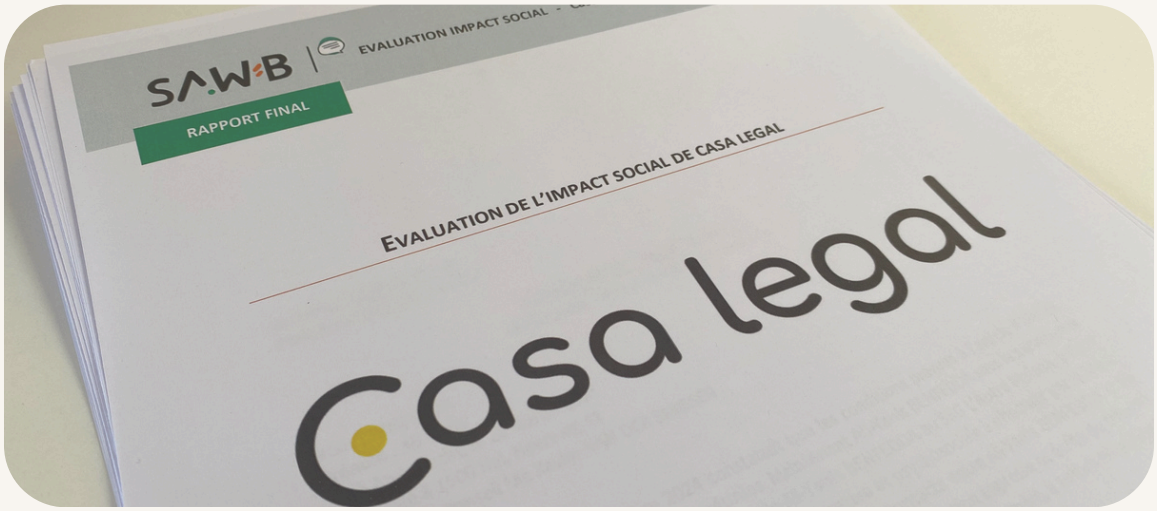

DE KRACHT VAN CASA LEGAL

1 EEN INTERDISCIPLINAIR TEAM

2 HYBRIDEFINANCIERING

3 EN GROOT EN STERK NETWERK

4 BELANGRIJK LOBBYWERK

5 CASA LEGAL INTERNATIONAAL

EEN INTERDISCIPLINAIR TEAM

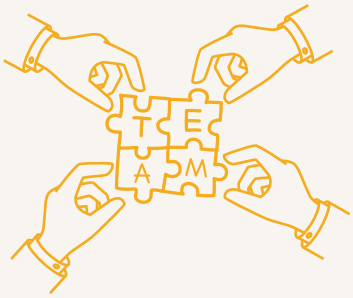

1 / Samenstelling van het team

Casa legal bestaat uit advocaten, maatschappelijk werkers, juristen, bemiddelaars en een psycholoog. Door het delen van kennis en vaardigheden kan de vzw doeltreffend inspelen op de uiteenlopende behoeften van haar begunstigden en zo elk individu complete en doeltreffende begeleiding op maat aanbieden.

De vzw blijft zichzelf ontwikkelen met het oog op de vele reële uitdagingen. Zo waren er in 2024 heel wat grote wijzigingen.

Sinds september 2024 verwelkomde de vzw een aantal nieuwe medewerkers: Mathilde Deswaef als tweetalig stagiaire-advocate, Céline Penneman, klinisch psychologe die één vrijdag op twee bij ons werkt, en Joëlle Van Laethem, deeltijds communicatieverantwoordelijke. Jasmijn Helsen werkte halftijds voor Casa legal als maatschappelijk werkster maar heeft haar werkregime sinds eind oktober 2024 uitgebreid en werkt nu op voltijdse basis. Ten slotte maakt Gaëlle Raymaekers nu ook deel uit van ons team van advocaten in vreemdelingenrecht en familierecht. Ze startte in februari 2024 als vervanger van Noémie Segers en vervolgens van Katia Melis.

Het team van Casa legal bestaat nu dus uit :

- **Katia MELIS** : coördinerend advocate, bemiddelaarster, lid van het administratieve comité en oprichtster van de vzw
- **Margarita Hernandez-Dispaux** : coördinerend advocate, bemiddelaarster, lid van het 'CAP' en oprichtster van de vzw
- **Clémentine Ebert** : coördinerend advocate, lid van het 'CAP' en oprichtster van de vzw
- **Noémie Segers** : coördinerend advocate, bemiddelaarster, lid van het 'CAP' en oprichtster van de vzw
- **Eugénie De Norre :** medewerkend advocate
- **Hilde Van Vreckom :** medewerkend advocate
- **Sarah Windey** : medewerkend advocate
- **Gaëlle Raymaekers** : medewerkend advocate
- **Mathilde Deswaef** : stagiaire-advocate
- **Clémence Samain** : stagiaire-advocate
- **Eléonore Verdussen Babette** : stagiaire-advocate
- **Manuelle Fettweis** : eerstelijnsjuriste
- **Jasmijn Helsen** : maatschappelijk werkster
- **Cristina Hernando Serna** : maatschappelijk werkster
- **Pascaline de l'Escaille :** bemiddelaarster
- **Caroline Persoons** : bemiddelaarster
- **Céline Penneman** : klinisch psychologe - zelfstandige
- **Marie Parmentier** : officemanager
- **Joëlle Van Laethem** : communicatieverantwoordelijke

Op 31 december 2024 stelt Casa legal 19 personen tewerk in de vorm van 11,20 VTE's (6,7 VTE's advocaten – 2,5 VTE's psychosociale medewerkers/juristen – 1 VTE officemanager – 0,5 VTE communicatieverantwoordelijke – 0,5 VTE bemiddelaar) en 2,85 VTE's zelfstandige advocaten (2,35 VTE's stagiair-advocaten en 0,5 VTE senior advocaat Nederlands).

Het 'externe' partnerschap met Susanna Paraga, maatschappelijk werkster bij Caritas-Brabantia, werd verlengd.

2/ Collectief bestuur

Casa legal is ontstaan uit een collectief idee.

Daarom kozen we voor een **horizontale organisatie met collectieve beheersinstrumenten**, dus **zonder niveauverschil** of **hiërarchie** tussen de functies.Dat betekent dat het beleidsmodel van Casa legal specifieke aandacht en constante reflectie vereist, waarbij ieders expertise tot haar recht komt en er geen hiërarchische verschillen tussen de functies zijn.

Maandelijks vindt er één **bestuursvergadering** plaats waar we de werking van de vzw bespreken en in vraag stellen en werkgroepen samenstellen om dieper in te gaan op onderwerpen die meer aandacht vereisen. Daarnaast neemt het team ook deel aan **strategische vergaderingen** onder leiding van Philippe Drouillon. Tijdens deze vergaderingen bespreken we de basisprincipes van de vzw. Eén keer per jaar gaan we er ook **even tussenuit** om afstand te nemen van het dagelijks werk, stil te staan bij de interne organisatie en de banden tussen de teamleden aan te halen. Omdat we het belangrijk vinden dat alle teamleden vrij kunnen praten, lanceerden we een driemaandelijkse **teamsupervisie** onder leiding van psychologe Gwenaëlle Larue.

Momenteel is Casa legal samengesteld uit **4 'organen'** :

Het veldteam bestaat uit advocates, maatschappelijk werksters, bemiddelaarsters, een juriste, een communicatieverantwoordelijke, een psychologe en een officemanager (zie beschrijvingen hierboven).

Het 'CAP'
bestaat uit de vier oprichtsters-advocates. Zij worden gemachtigd door de raad van bestuur (rvb) voor de dagelijkse werking van de vzw. Het 'CAP' beslist over de algemene strategie, lobbywerk en de algemene werking van Casa legal.

Raad van bestuur

In 2024 werd de rvb gewijzigd. Naast de vier oprichtsters-advocates zetelen er nu ook Mathilde Leboeuf en Magali Verdonck.

Algemene vergadering

De AV is samengesteld uit advocaten en individuele leden van verenigingen uit de sector.

Wie gedeeld bestuur zegt, zegt gedeelde opdrachten en verantwoordelijkheden

Collectief bestuur betekent namelijk niet dat alles door iedereen wordt gedaan of beslist. Daarom werken we met een systeem van **mandaten/rollen die binnen het team worden verdeeld** met het oog op een duidelijke verdeling van de opdrachten, taken en verantwoordelijkheden die bij een vzw en haar interne werking komen kijken.

Voorbeelden van mandaten:

HR-mandaat: zorgt voor alles wat betreft contracten, uitbetaling van lonen en loonregels.
Communicatiemandaat: waakt over de werking van de sociale media van Casa legal, verzorgt aanpassingen aan de website, coördineert de opmaak van het activiteitenverslag en beheert de tools voor de opmaak van content.
IT-mandaat: garandeert een goede werking en correct beheer van de informaticatools, bijvoorbeeld bij een vertrek of aanwerving van personeelsleden bij Casa legal, verzorgt de link tussen Casa legal en haar leden en de informatici, enzovoort.

3/ Permanente opleiding

In 2024 namen de leden van Casa legal deel aan verschillende opleidingen. Zo waren er het hele jaar door conferenties, colloquia en opleidingen die rechtstreeks verband hielden met de activiteiten en de werking van de vzw: vreemdelingenrecht, familierecht, jeugdrecht, recht op sociale bijstand, strafrecht, alternatieve geschillenbeslechting, sociaal werk, collectief beheer, enzovoort.

HYBRIDE FINANCIERING

2024 was een kanteljaar in de geschiedenis van de vzw: het was het eerste volledige jaar met het uitgebreide team van het proefproject.

De politieke veranderingen en de moeilijke (gewestelijke en federale) regeringsvormingen voeden echter de onzekerheid en bemoeilijken de langetermijnplannen.
Een gediversifieerde financiering is essentieel om een financiële stabiliteit te behouden en om een beter evenwicht tussen overheids- en privémiddelen te bereiken.

FOD JUSTITIE

Na intense belangenbehartiging en nauwe onderhandelingen met het kabinet van de Minister van Justitie is Casa legal erin geslaagd om via een koninklijk besluit subsidies te verkrijgen als proefproject. Daarmee kunnen we ons dienstenaanbod vergroten en ons team uitbreiden, zoals eerder beschreven. Dit proefproject loopt in principe over meerdere jaren (drie tot vijf jaar).

Aangezien het koninklijk besluit voor de subsidies van 2024 pas in september 2024 werd gepubliceerd, moesten we met middelen schuiven.

FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (COCOF)

De vzw kreeg een erkenning voor een periode van vijf jaar (vanaf 2024) voor haar sociaal-juridische eerstelijnspermanentie. Dankzij deze erkenning konden we een juriste voor 0,3 VTE financieren en een betere toegang tot rechten garanderen.

Alhoewel Casa legal zeer veel aanvragen tot bijstand krijgt, kunnen die niet allemaal worden behandeld omdat ze niet altijd aan de criteria voldoen of omdat de diensten overbelast zijn. Vandaar het belang om iedereen minstens eerstelijnsbijstand te verlenen, met basisadvies en de juiste doorverwijzingen.

EQUAL Brussels

Casa legal ontvangt sinds 2023 twee duurzame subsidies, beide voor een periode van drie jaar :

- Een terugkerende subsidie op drie jaar om onze holistische begeleidingsdienst te versterken ;
- Een structurele subsidie op drie jaar voor de ontwikkeling van het project Collectif Maison Jaune, een initiatief dat uit Casa legal, Le Petit Vélo Jaune en Eenoudergezinnen Thuis bestaat.

Doelstellingen van het Collectif Maison Jaune :

- Kansarme gezinnen allesomvattende begeleiding bieden. De toegang tot rechten bevorderen en het niet-gebruik van bijstand tegengaan.
- De synergieën tussen professionals bevorderen en ondersteunende functies versterken om zo tijd vrij te maken voor werk op het terrein.

Hoe we dat doen?

Het collectief vertrekt vanuit het delen van middelen en kantoor- en vergaderruimten en een betere coördinatie tussen organisaties die zich door middel van een complementaire werking inzetten voor kwetsbare gezinnen in de vorm van sociale, psychologische, juridische begeleiding en ondersteuning aan huis.

Brussel Huisvesting

Casa legal verkreeg een financiering (gespreid over 2023 en 2024) om de begunstigden van Casa legal meer sociale begeleiding te bieden, vooral om hen een betere toegang tot huisvesting te geven. Dankzij deze financiering kunnen we het loon van onze psychosociale medewerkster deels financieren.

Safe.brussels

In 2021 lanceerde BPV (inmiddels omgedoopt tot safe.brussels) een projectoproep om het verenigingsleven te betrekken bij de uitrol van het Globaal Veiligheids- en Preventieplan 2021-2024 (GVPP). Casa legal ging in op deze oproep. Dit GVPP berust op **doorgedreven samenwerking tussen de verschillende actoren op het vlak van veiligheid en preventie** (actoren op het terrein, instellingen en middenveldorganisaties).

Zo kende BPV aan Casa legal een subsidie van 18.000 euro toe die gedurende vier jaar kon worden verlengd. Deze subsidie diende voor de ontwikkeling van het project **Casa legal Assistance for Victims (CAV). Dit project bestaat uit twee luiken :**

- Organisatie van workshops en verbindingsateliers, in samenwerking met de Emergency Victim Assistance-sectie (EVA) van de Brusselse politie.
- Juridische en sociale begeleiding van vijf slachtoffers van huiselijk en seksueel geweld door Casa legal.

Doordat de regeringsvorming in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest nog altijd aansleept, weten we nog niet of die financiering in het volgende GVPP behouden blijft.

GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE (GGC)

Casa legal kreeg voor 2023 en 2024 financiering van de GGC voor de uitbreiding van haar holistische begeleidingsdienst.

BAJ en betalende dossiers

Tot september 2023 (opstart van het proefproject met de steun van het Ministerie van Justitie) ontving Casa legal **vergoedingen voor de juridische tweedelijnshulp.**

Casa legal wil trouwens **toegankelijk blijven voor personen die niet aan de voorwaarden voor gratis rechtsbijstand voldoen**, maar wel globale en holistische begeleiding nodig hebben. Voor die begunstigden worden de erelonen aangepast aan hun inkomen. Het gaat hier weliswaar om een zeer klein deel van de door Casa legal begeleide personen.

Privésteun

Het **Fonds Venture Philanthropy** van de Koning Boudewijnstichting (inmiddels 'Impact Together' van BNP Paribas Fortis) gaf de vzw de kans om te blijven samenwerken met consultants. Dankzij deze financiering konden we een beroep doen op externe consultants, zodat we onze structurele strategische capaciteit konden uitbreiden en in samenwerking met SAW-B een eerste evaluatie van de sociale impact konden uitvoeren.

Dankzij de tussenkomst van Telos Impact en van het Talitha Khoum-fonds werd de steun van het **VP Capital-**fonds aan Casa legal verlengd.

Ook **advocatenpraktijk ShapeLaw** engageerde zich tot langetermijnsteun aan de vzw.

Via het **Fonds Vrienden van Casa legal**, deel van de Koning Boudewijnstichting, kunnen particuliere donateurs fiscaal aftrekbare giften doen. Hoewel hierover geen directe communicaties zijn gebeurd, ontving Casa legal een aantal giften.
Na een lang selectieproces werd Casa legal voor 2024 opgenomen als fellow in het bekende **Ashoka**-netwerk.

Gezien de cashflowproblemen kon Casa Legal gebruikmaken van **privéleningen** om de uitgestelde betalingen van de subsidies op te vangen. De volgende jaren moeten we duurzame oplossingen voor dit probleem vinden.

Ten slotte werd Casa legal opgenomen in de BetterApp-applicatie. Deze verzamelt maatschappelijke projecten die particulieren via maandelijkse giften financieel kunnen steunen.

We willen met Casa legal onze partnerschappen met de liefdadigheids- en privésector uitbreiden om onze activiteiten verder uit te bouwen en onze middelen breder in te zetten.

Casal legal biedt volledige transparantie over het gebruik van haar middelen. De jaarrekeningen worden goedgekeurd door de algemene vergadering. De autoriteiten die instaan voor de controle van subsidies, voeren regelmatig controles uit, onder andere aan de hand van regelmatige verslagen.

EEN GROOT EN STERK NETWERK

I n 2024 breidde Casa legal haar netwerk verder uit via **ontmoetingen met partnerverenigingen en -instellingen**. Zo kon de vzw haar inzet voor een inclusievere en toegankelijkere justitie voor kwetsbare bevolkingsgroepen bekrachtigen, vooral voor vrouwen en eenoudergezinnen.

De vzw Casa legal nam deel aan verschillende **werk-en denkgroepen**. We denken bijvoorbeeld aan de werkgroep over rechten en mentale gezondheid van vzw Ulysse, de 'Rézone VIF'-ontmoetingen (dienstennetwerk voor mentale gezondheid actief in Zuid-Brussel) en de intervisies met de vzw 'Woman do' (centrum voor gezinsplanning gespecialiseerd in posttraumatische hulp aan migrantenvrouwen in precair verblijf die geweld ontvluchtten.

Verder ontmoette Casa legal **nieuwe partners** zoals het geïntegreerde gemeenschapscentrum Goujonissimo in Anderlecht, de vzw Nansen in het kader van een studie "voor een interdisciplinaire aanpak van asiel" en het Olista-centrum van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de holistische behandeling van slachtoffers van huiselijk geweld.

De advocates van de vzw waakten ook over de **academische verankering** van de vereniging. Zo'n verankering is belangrijk om interessante uitwisselingen te creëren en het dienstenaanbod te verbeteren. Zo ontmoetten ze de Brusselse opvangdienst van slachtoffers en werkten ze mee aan een 'juridische kliniek' van de Université Saint-Louis door de studenten een concrete vraag over huiselijk geweld voor te leggen.

Ten slotte was er de ontwikkeling van het project **'Collectif Maison Jaune**'. Deze unieke samenwerking tussen Le Petit Vélo Jaune, Eenoudergezinnen Thuis en Casa legal ontstond in 2023 dankzij de steun van equal.brussels. De drie verenigingen achter dit collectief zetten zich door middel van synergie, samenwerking en interdisciplinariteit in voor de meest kwetsbare bevolkingsgroepen, met name vrouwen en eenoudergezinnen. In het kader van deze samenwerking delen Casa legal en Le Petit Vélo Jaune sinds 2024 dezelfde kantoor- en onthaalruimten in het centrum van Brussel. Er werd een communicatieverantwoordelijke voor het collectief aangeworven. De oprichting van het Collectif Maison Jaune leverde al verschillende voordelen op. Zo konden de drie verenigingen voor een aantal dossiers interdisciplinair werk verrichten, maar kon het personeel ook intensiever samenwerken dankzij de organisatie van ontmoetingen, opleidingen en interventies, meer bepaald rond het thema van het beroepsgeheim, huisvesting en meer algemeen de psychosociale behandeling van de begunstigden van het collectief.

Intervisie van het Collectif Maison Jaune met de medewerkers van Casa legal, le Petit Vélo Jaune en Eenoudergezinnen Thuis

BELANGRIJK LOBBYWERK

Ook in het verkiezingsjaar 2024 gebeurde er veel lobbywerk voor het project van Casa legal. Dit lobbywerk werd trouwens nooit eerder op zo grote schaal gevoerd.

De titel van **federaal proefproject** die we op 1 september 2023 verwierven, vormde een belangrijke stap en een soort bekroning van het lobbywerk door Casa legal. Om de publieke financiering te behouden, moet Casa legal uiteraard haar **toegevoegde waarde en de resultaten** van een goede werking aantonen.

Het facultatieve en jaarlijkse karakter van de subsidie betekent echter ook dat actief en regelmatig lobbywerk aangewezen blijft, naast de noodzaak om de concrete resultaten van het project te bewijzen.

In dit kader werd na de verkiezingen van juni 2024 een eerste politieke nota opgesteld en aan de nieuwe verkozenen bezorgd. In oktober 2024 volgde een tweede politieke nota. Het aantal ontmoetingen met de gewestelijke en federale ministeriële kabinetten werd opgevoerd om ervoor te zorgen dat **toegang tot justitie voor de meest kwetsbaren een speerpunt blijft in de regeerakkoorden.**

Op 27 november 2024 was er een **parlementaire vraag** van N-VA-volksvertegenwoordiger Kristien Van Vaerenbergh (dertien vragen van Kristien Van Vaerenbergh aan Paul Van Tigchelt (vice-eersteminister, minister van Justitie en Noordzee) over **'Het proefproject betreffende holistische advocatenkantoren'** (56000979C). Het antwoord van Minister Van Tigchelt betreffende Casa legal luidde als volgt: *"Het belangrijke proefproject vindt zijn oorsprong in het regeerakkoord waarin we overeenkwamen dat we de mogelijkheden zouden evalueren om de toegang en de kwaliteit van de juridische bijstand voor kwetsbare bevolkingsgroepen met een veelheid aan juridische en sociale problemen te verbeteren."*

Casa legal is verheugd dat de nieuwe federale regering in het kader van justitie het volgende stelt : *"De toegang tot justitie moet voor elke burger gegarandeerd zijn. Daarom **zal de regering initiatieven ondersteunen die de toegankelijkheid tot de juridische bijstand en de juridische diensten voor financieel kwetsbare groepen bevorderen**."*(p. 160 van het regeerakkoord 2025-2029).

Ondanks het bemoedigende karakter van deze zin blijft de regeerverklaring oppervlakkig en blijft lobbywerk aangewezen om erover te waken dat de verbintenissen van de nieuwe regering worden uitgevoerd.

Naast het openbare lobbywerk doet Casa legal er alles aan om de privésector te overtuigen. Dankzij haar huidige (erkende) statuut van sociale innovatie richt de vzw zich voornamelijk op actoren met sociale en maatschappelijke impact.

Zo werd Casa legal na een internationale procedure geselecteerd als fellow Ashoka voor 2024.

"Ashoka was launched in Belgium in 2008 and is part of Ashoka's global network. Since then, we have selected 20 social innovators as Ashoka Fellows, are working with 9 Changemaker Schools, and are ***supported by 19+ philanthropic business leaders*** *as part of our Ashoka Support Network. We are a thriving* ***community of change leaders****: social entrepreneurs, Ashoka Support Network Members, Partners, foundations, and companies who partner with Ashoka, who see that the world now requires everyone to be a changemaker. Together, we collaborate to transform institutions and cultures, so they support changemaking for the good of society. We strive to shift the global economy to be more socially responsible and respectful, for which we create meaningful collaborations with strategic actors."*

Casa legal zit ook regelmatig samen met de privésector, waar het **ontzuilingswerk** een belangrijke rol speelt.

Zo nam Casa legal op 5 december 2024 deel aan het **'Innovating Sharing'-initiatief** dat geëngageerde ondernemers samenbrengt om stil te staan bij hun maatschappelijke impact.

Daarnaast gebeurt er nog altijd intensief lobbywerk bij de beroepen die binnen Casa legal actief zijn, meer bepaald bij de advocaten.

Er waren regelmatige contacten met het Bureau d'Aide Juridique de Bruxelles en zijn Nederlandstalige tegenhanger, het Bureau voor Juridische Bijstand van Brussel. Er waren ook verschillende ontmoetingen met **de stafhouder van de Franstalige balie van Brussel, de OBFG en de OVB.**

Op 31 mei 2024 werd Casa legal in haar hoedanigheid van innovatieve praktijk door de Balie van Brussel uitgenodigd in het kader van de **algemene vergadering van de uitoefening van het beroep van advocaat.**

In 2025 wil Casa legal haar lobbywerk binnen de **Europese publieke sector** uitbreiden.

CASA LEGAL INTERNATIONAAL

In 2024 **nam Casa legal deel aan de vergaderingen van het netwerk van experts** van advocaten en ngo's, alsook van GREVIO en GRETA* in Straatsburg. Deze vergaderingen vormen een uitermate interessant platform om ideeën uit te wisselen, goede werkwijzen te delen en op de hoogte te blijven van de recentste ontwikkelingen in de strijd tegen vrouwengeweld en mensenhandel. Met hun aanwezigheid kunnen de advocates van Casa legal niet alleen **bijdragen aan de uitstippeling van een doeltreffender beleid**, maar kunnen ze ook hun **professionele netwerk uitbreiden**, wat belangrijk is voor een betere opvang van de slachtoffers.

Door actief mee te werken aan deze internationale netwerken, kan Casa legal ook in het buitenland mensen laten kennismaken met haar activiteiten en werking. Deze zichtbaarheid opent de deur naar nieuwe samenwerkingsmogelijkheden en opportuniteiten voor het delen van expertise en voor wederzijdse ondersteuning met andere actoren die zich op Europees niveau inzetten voor de bescherming van de fundamentele rechten.

*__GREVIO__ staat voor Groep van deskundigen inzake actie tegen **geweld tegen vrouwen** en huiselijk geweld en waakt over de **uitvoering van de Istanbul-Conventie**.Deze groep evalueert de wetgevende en andere maatregelen van de deelstaten in het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen. **GRETA** is de Groep van deskundigen inzake actie **tegen mensenhandel**. Deze groep evalueert de **uitvoering van de Conventie van de Raad van Europa** in de strijd tegen mensenhandel en formuleert aanbevelingen om het nationale beleid en nationale werkwijzen te verbeteren.

VOORUITZICHTEN 2025

Financiën

Duurzame financiën zijn sinds het begin van het avontuur een basisdoelstelling voor Casa legal.

In 2025 moet er opnieuw veel aandacht gaan naar het streven naar financiële stabiliteit. Om dit te bereiken, moet er naar opportuniteiten in de publieke en privésector worden gekeken.

Strategie

In 2025 zal Casa legal veel inspanningen leveren om haar strategisch plan te actualiseren om op die manier een solide en coherente visie voor de komende jaren te garanderen.

Het is belangrijk dat de vzw haar prioriteiten zeer zorgvuldig bepaalt, zodat ze haar werking kan optimaliseren en haar middelen op de beste manier kan aanwenden.

Sociale impact

Een van de prioriteiten van Casa legal in 2025 is om de sociale, maatschappelijke en economische impact van het project in een vast model te meten.
Dit model zal ontwikkeld worden in het kader van de projectoproep Innoviris R&D. Hierbij wordt bekeken hoe het project in zo'n model kan worden gegoten, wordt er ook een kosten-batenanalyse opgemaakt en worden de mogelijkheden tot replicatie verder onderzocht.

Belangenbehartiging en strategische procesvoering

Casa legal blijft zich in 2025 inzetten voor belangenbehartiging en strategische procesvoering, een centraal onderdeel van haar werking. Dankzij het grotere team beschikt de vzw nu over meer capaciteit om dit belangrijke aspect in detail uit te werken. Dankzij de groeiende internationale erkenning geniet Casa legal nu trouwens meer naamsbekendheid op het vlak van belangenbehartiging.

Ook de HBD legde een aantal ontwikkelpunten voor 2025 vast:

- De coördinatiemiddelen tussen de juridische en sociale takken van de HBD optimaliseren voor een betere opvolging van de dossiers.
- Nadenken hoe ver de rol van de sociale dienst reikt en op welke manier de begunstigden na afloop van hun juridische begeleiding het best kunnen worden doorverwezen.
- **Partnerschappen** ontwikkelen met andere sociale diensten en/of instellingen (aangepast aan de huidige of toekomstige behoeften van onze begunstigden).
- **Project 'Logement Jaune' :** in het kader van het 'Collectif Maison jaune' wil de sociale dienst van Casa legal samen met Eenoudergezinnen Thuis een partnerschap aangaan met een organisatie die accommodaties ter beschikking stelt aan gezinnen in een regularisatieproces. Ondertussen zouden wij ons ontfermen over de begeleiding bij de juridische procedures en sociale verplichtingen.
- **Collectieve workshops voor de zoektocht naar huisvesting** organiseren voor de begunstigden van het Collectif Maison Jaune: deze collectieve workshops voor de zoektocht naar huisvesting voor begunstigden van 'La Maison Jaune' hebben maar kans op slagen als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Denk bijvoorbeeld aan subsidiëring voor het materiaal, de ruimte en het personeel dat daarbij komt kijken of de ontwikkeling van opleidingsmodules.

CONCLUSIE

2024 was een belangrijke stap in de ontwikkeling en consolidatie van het model van Casa legal. Dit jaar werd niet alleen het innovatieve karakter van de holistische aanpak van Casa legal bewezen, maar toonde ook aan dat deze aanpak de enige aangewezen manier is om een antwoord te bieden op de alsmaar grotere uitdagingen in de toegang tot justitie, op huiselijk geweld, op administratieve kwetsbaarheid en op de sociale breuklijnen waar veel burgers onder lijden. Dit verslag bewijst dat openbare investeringen in Casa legal een grote positieve sociale impact opleveren, op lange termijn voor lagere maatschappelijke kosten zorgen en perspectieven bieden om het model op grotere schaal te kopiëren. Door het proefproject te blijven financieren, heeft de Belgische overheid de unieke kans om op concrete en doeltreffende wijze iets te doen aan de fundamentele rechten voor kwetsbare mensen.

Gezien de **systeemuitdagingen** - verzadiging van de sociale diensten en diensten voor mentale gezondheid, institutionele versnippering, rigide regels voor rechtsbijstand, toename van huiselijk geweld, administratieve en sociale kwetsbaarheid - toont Casa legal aan dat het perfect mogelijk is om een **geïntegreerd model te ontwikkelen dat de barrières tussen de verschillende beroepen doorbreekt en een coherent en transversaal antwoord biedt.**

De resultaten van 2024 bevestigen de concrete impact van onze werking: honderden opgeloste situaties, veiligere levensomstandigheden voor tal van personen, rechten die eindelijk zijn toegepast, erkenning van situaties van geweld, oplossingen die samen met de begunstigden werden gerealiseerd … Ze bevestigen ook dat zo'n innovatieve aanpak veel tijd, coördinatie en personeel vereist. Deze kosten zijn echter allesbehalve een buitensporige last voor de maatschappij, maar juist een hefboom voor besparingen. Zo worden de nooddiensten ontlast, vermijden we dat bepaalde situaties verslechteren en verminderen we de sociale en economische kosten van geweld en langdurige kwetsbaarheid.

In 2025 wil Casa legal een innovatief model verduurzamen waarvan het succes is aangetoond en dat inspeelt op behoeften die met de bestaande maatregelen onvoldoende worden gedekt. Met haar versterkte partnerschappen, grondigere metingen van haar sociale impact en de ontwikkeling van deelbare tools wil Casa legal in België en daarbuiten als een soort spin-off optreden. Op die manier streeft ze ernaar een actieve rol te spelen in sociale en juridische bijstand en aan te tonen dat een ander, rechtvaardiger, menselijker en doeltreffender model tot de mogelijkheden behoort.

Steun aan Casa legal is dus een investering in een toegankelijke, duurzame en solidaire justitie. Een erkenning ook dat recht maar zin heeft als het in de praktijk rekening houdt met de realiteit van de mensen. Een erkenning dat de verdediging van de meest kwetsbaren een belangrijke indicator is van de democratische levenskracht en van de kwaliteit van onze rechtsstaat.

DANKWOORD

Het project van Casa legal is maar mogelijk dankzij de financiële, effectieve en morele steun van tal van personen, openbare en privépartners en subsidiërende instanties.

We willen vooral de volgende partijen bedanken :

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

Francophones Bruxelles

equal.brussels be the change

safe.brussels

vivalis .brussels

be be.brussels

innoviris .brussels Funding research & innovation Promoting science

BRUSSEL HUISVESTING BRUXELLES LOGEMENT GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES

Institut pour l'égalité des femmes et des hommes
Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

IMPACT TOGETHER BY BNP PARIBAS FORTIS

SHAPE LAW FIRM

telos impact

ASHOKA

Koning Boudewijnstichting
Fondation Roi Baudouin
Samen werken aan een betere samenleving
Agir ensemble pour une société meilleure

Better.

Prix de L'ÉCONOMIE SOCIALE Lauréat

BRABANTIA SERVICE SOCIAL

Wilt u ook de activiteiten van Casa legal steunen ?

Stort een gift of een permanente opdracht op de rekening van **het Fonds Vrienden van Casa legal**

https://donate.kbs-frb.be/actions/FFO-CasaLegal

Giften vanaf € 40 zijn fiscaal aftrekbaar.

Geïnteresseerd in wat we doen?

Contacteer ons :
info@casalegal.be

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Naam

Casa legal asbl
Tél.: +32(0)491 87 67 56
info@casalegal.be
www.casalegal.be

Ondernemingsnummer: 0727.384.093
Bankrekeningnummer (ING): BE88 3631 9009 1041

Maatschappelijke en bedrijfszetel

Tanneurs straat 52, 4e verdieping
1000 Bruxelles

Adres

Tanneurs straat 58-62
1000 Bruxelles

Gemachtigde personen voor de vertegenwoordiging van de vzw

- MELIS Katia
- SEGERS Noémie
- EBERT Clémentine
- HERNANDEZ-DISPAUX Margarita
- LEBOEUF Mathilde
- VERDONCK Magali

Werkingsgebied

Casa legal is actief in heel België, voornamelijk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Bedankt dat u dit verslag hebt gelezen.

TOT VOLGEND JAAR!

HET TEAM VAN CASA LEGAL